

NO PREGUNTIS QUI SÓC

Care Santos

LLUNA ROJA

Un jurat format per Sebastià Alzamora, Francesc Miralles, Ricard Ruiz, Tina Vallès i Roser Zúñiga va atorgar a aquesta obra el 40è premi Joaquim Ruyra de narrativa juvenil, convocat per Òmnium Cultural amb la col·laboració de la Fundació Enciclopèdia Catalana.

Primera edició: març de 2014
www.caresantos.com

Disseny de coberta: Damià Mathews
Maquetació: Adriana Martínez

Edició: Marcelo E. Mazzanti
Coordinació editorial: Anna Pérez i Mir
Direcció editorial: Iolanda Batallé Prats

© Care Santos, 2014
© la Galera, SAU Editorial, 2014
per l'edició en llengua catalana

La Galera, SAU Editorial
Josep Pla, 95 – 08019 Barcelona
www.lagaleraeditorial.com

Imprès a Liberdúplex
Ctra. BV 2249, Km 7,4
08791 St. Llorenç d'Hortons

Dipòsit legal: B-1.399-2014
Imprès a la UE
ISBN: 978-84-246-5218-0

Qualsevol mena de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra resta rigorosament prohibida i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei. L'editor faculta el CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) perquè n'autoritzi la fotocòpia o l'escaneig d'algun fragment a les persones que hi estiguin interessades.

El Janko entra a l'habitació. Tanca la porta. Passa el baldó. Es treu la jaqueta de pell. Consulta el correu a la pantalla del telèfon. Fa cara de trasbalsat. Li tremola una cama en un moviment nerviós. Una mà repica sobre un dels seus genolls, impacients. Té un solc profund dibuixat al mig del front. Respira molt fort, no està gens tranquil. Els seus dits, hàbils, premen tots els ressorts necessaris perquè a la pantalla hi aparegui el blanc enlluernador d'un correu electrònic encara per escriure. En el destinatari, el Janko escriu: Marzena. La memòria de la màquina reconeix de seguida la destinatària i troba l'adreça sense necessitat que ell l'hi recordi. Li ha escrit un munt de missatges en les darreres setmanes. D'ella no n'ha rebut cap. Quan ho pensa, el cor li fa un bot. Ara, un altre cop al davant de la pantalla en blanc, els seus batecs van més de pressa. Li agradaria dir-li un munt de coses. Explicar-li tants secrets, tant dolor, tanta angoixa, tanta por, tanta solitud. Dir-li que mai ningú no ha estat tan important com ella en la seva vida i que mai més ningú no ho podrà ser. Mai més. Voldria dir-li el que sent: que només al seu costat valdria la pena canviar. Que per

ella estaria disposat a ser una altra persona. Fins que ella va aparèixer mai no s'havia enamorat, i mai no ho tornarà a fer. Li demanaria perdó per tot allò que va dir, per tot allò que va fer. Sobretot, per tot el que va fer. Es posaria de genolls per demanar-li perdó, si ella l'hi demanava. Mai no hauria imaginat que les coses podien anar així.

En comptes de tot això, els dits del Janko recorren el teclat i escriuen:

Per què no respons els meus
missatges, Marzena? Per què no em
dónes una segona oportunitat?

Un retret abandonat enmig d'un paisatge on no hi ha res. Això és el que acaba d'escriure. Un altre cop sent la fiblada de dolor. Un dolor que no és físic, però que fa més mal que cap altre. Ara els seus dits avancen, ràpids, com sempre, i transporten tota la seva tristor, tot el desencís d'aquest moment.

Aquest és el darrer missatge meu que rebràs. Al capdavall he comprès el significat del teu silenci, que se'm fa insuportable. No et preocupis, t'entenc. No mereixo ni que em miris. A partir d'avui ja no et molestaré més. T'escric per dir-te adéu. El meu comiat és per sempre. T'estimo, Marzena. Des del dia que et vaig conèixer. I t'estimaré sempre,

vagi on vagi. Sempre seràs dins meu, i jo trobaré la manera de ser a prop teu encara que me n'hagi anat. No hi ha res al món, tret de tu, del que em dolgui separar-me.

El Janko no pensa ni un moment abans d'enviar el missatge. Està acostumat a fer les coses sense pensar. El seu dit índex prem el botó que apareix a la pantalla, «Enviar», i les paraules desapareixen. Una llàgrima li llisca per la galta. Ara, els batecs del cor són tan forts que li resulten insuportables.

Un segon més i pensa: «Ja gairebé està tot.»

Espera cinc minuts més sense fer res. Mou la cama amb fúria, rítmicament, mentre no treu els ulls de la pantalla del mòbil. Com li agradaria rebre una resposta! Un maleït missatge, només un, podria fer que les coses fossin molt diferents per a ell. Però no arriba res. El tic-tac d'un rellotge fa cinc voltes a l'esfera i la resposta encara no arriba. El Janko sap que la Marzena no li respondrà. Volta per l'habitació, neguitós com un animal salvatge.

Ara té un dubte nou, que també és el darrer. No sap si posar-se o no la jaqueta de pell. Al final, se la posa. Sempre li ha agradat aquesta jaqueta. Troba que li escau. Se la va comprar amb els diners del primer negoci que va fer amb el Quim. Era caríssima. Es mira al mirall, s'apuja la cremallera, somriu amb una ganyota amarga. Li agrada la imatge que veu davant seu. Pensa: «És com si ja no existís». Té els ulls vermells.

Camina cap a la finestra, l'obre, treu una cama i després l'altra. Queda assegut sobre l'ampit, amb els peus penjant sobre el

buit, com si el món fos una piscina a la qual no gosa llançar-se. El pis on viu des de fa mig any és un cinquè; des d'aquesta altura, els vianants es veuen com si fossin habitants d'un món en miniatura. A ningú no se li acut mirar cap amunt per si des d'alguna finestra hi ha un jove a punt de llançar-se al buit. Tot-hom s'afanya a marxar a casa. Porten bosses de plàstic amb la compra o motxilles d'esport, com si sortissin del gimnàs. A tots els espera algú en un lloc o altre. Tots tenen alguna cosa a fer que val la pena. Ell no té res ni ningú. Fa temps que la seva vida és un desastre.

El Janko nota la brisa fresca de la nit i gaudeix un moment amb la foscor de l'horitzó. Para l'orella per darrera vegada, per si sentís el dring dolç d'un missatge que arribés just a temps. Però només el silenci respon a la seva angoixa.

Llavors posa les mans a l'ampit per donar-se impuls. Tal com feia de petit a les classes de natació, molt lluny d'allà, en una altra ciutat d'un altre país, potser d'una altra vida. És com llançar-se a la piscina, la mateixa sensació, però només al començament. Tanca els ulls. Resa alguna cosa breu. Pensa en la Marzena per darrer cop. S'impulsa.

Cau al buit.

No se'n penedeix ni quan acaba el compte enrere.

És el seu darrer viatge.

El mòbil queda destrossat per la caiguda, però el Janko s'hi aferra fins i tot mort.

RES MÉS IMPORTA

— Llavors, Pol, et trobes bé?

— Sí.

— Si haguessis de puntuar de l'u al deu el teu estat de salut, quina puntuació et donaries?

— Un nou.

— Bé. A quina hora acostumes a prendre la medicació?

— A dos quarts de deu.

— Després de sopar, doncs.

— Sí.

— I a quina hora te'n vas a dormir?

— A les deu.

— Cada dia?

— Sí.

— Els caps de setmana també?

— Sí.

— No surts amb els teus amics?

— No.

— Ni te'n vas a dormir tard?

— No.

- Puc saber per què?
—No tinc amics. No m'agrada anar-me'n tard al llit.
—Llavors què fas els divendres i els dissabtes a la nit?
—El mateix de sempre. Passo l'estona a la sala d'ordinadors.
—I què hi fas, allà?
—Estudio. Busco coses per internet.
—Quina mena de coses?
—Coses que m'interessen.
—Ja ho entenc. I t'ho passes bé?
—Molt.
—Et consideres una persona feliç?
—Feliç?
—Satisfet, almenys.
—Sí. No ho sé. Això de feliç em sona a pel·lícula carrinclona. No em queixo, jo.
—Dorms d'una tirada?
—Sí.
—I et sembla que la medicació t'ajuda a dormir?
—I tant que sí!
—Acostumes a despertar-te a les nits?
—No.
—Tens malsons?
—No.
—Sents veus que et parlen? Alguna mena de presència al teu costat?
—No. Amb la medicació, no.
—I què creus que et passaria si deixessis de medicar-te?
—No puc deixar de medicar-me.

—Per què no? Què et sembla que passaria?

—Seria horrorós.

—Per què penses això?

—Em molestarien un altre cop.

—Vols dir que tornaries a tenir al·lucinacions?

—Al·lucinacions... El doctor Creus les anomena així. Ja no me'n recordava.

—Tu com les anomenes?

—Visitants.

—D'acord.

—Em traureu la medicació?

—De moment, només és una possibilitat. Ho estem estudiant.

—Però no podeu...

—Sisplau, Pol, no et posis nerviós. Només ens ho estem rumiant. Tant el doctor Creus com jo mateix pensem que podria ser molt positiu per a tu.

—Positiu per què?

—Vas fer-te una anàlisi fa un parell de setmanes, oi?

—Sí. El doctor Creus va dir que me l'havia de fer.

—Sí, n'estic al corrent. El cas és que els resultats han sortit una mica alterats. Ets molt jove per tenir aquesta mena de problemes. Pensem que és culpa de la medicació. Fa un munt d'anys que la prens sense interrupció. Vuit, si no vaig errat.

—Nou. Vaig començar als vuit.

—Ho veus? Una bogeria! Pensem que no hi ha motius per continuar així. No volem que les pastilles acabin sent un problema per a tu.

—El problema el tindré si me les traieu.

—Ai, Pol, mira que n'ets, de tossut! Si no ho provem no ho sabrem mai.

—Jo sí que ho sé. Tornaran.

—No has de ser tan negatiu, home.

—Per què no? El que ha de tornar a passar per tota aquella merda sóc jo.

—Va, vinga... Ha passat molt de temps. Has madurat molt. Ja no tens la mentalitat d'un nen de vuit anys. No tinguis por que els símptomes es reproduueixin fil per randa.

—Símptomes? Què vol dir símptomes?

—És només una manera de parlar. Símtomes, al·lucinacions, episodis psicòtics...

—Visitants.

—Digues-li com vulguis. El doctor Creus i joensem que no tornaran.

—Jo sé que sí.

—Ho saps?

—Ho presento.

—Com és?

—No ho sé. Sé que són aquí i m'esperen.

—Caram, Pol, hauries de fer-te escriptor, amb aquesta imaginació! Va, no dramatitzis, que la situació no és tan greu. Encara no hem pres cap decisió.

—Sam, sisplau, no em feu deixar les pastilles. No puc.

—Quin disbarat! Doncs és clar que pots. Només necessites una mica de força de voluntat. Al començament et costarà una mica dormir, has de mentalitzar-te. Però de mica en mica ho aconseguiràs. No has de tenir por d'intentar-ho.

—No tinc por d'intentar-ho. Tinc por del que passarà.

—Va, tampoc no saps tot el que passarà, per molt que t’ho imaginis. Va, noi, no hi donis més voltes. Et prometo que si és dolent per a tu tornarem a medicar-te, així estaràs més tranquil, oi? Sempre hi som a temps, de rectificar si tens raó. Apa! Però si ja és hora de marxar! M’ha passat l’hora volant! Ens veiem la setmana que ve a la mateixa hora, d’acord? Ah, i un darrer consell: no t’obsessionis amb això, va! No et passis l’estona donant voltes i més voltes a les teves dèries, que ens coneixem. Si t’obsessiones, llavors és clar que tornaran els símptomes. I en tindràs la culpa tu. I no estiguis tan seriós, sisplau. M’ho promets, que em faràs cas?

ESPERANT LA NIT

El Pol té un passat del qual no parla mai amb ningú. Hi ha poques persones que coneguin el seu secret. L'Iris, la seva tutora, que, a més, és la directora del centre de menors on viu, n'és una. Ella és diferent: ella almenys se l'escolta. El coneix des de sempre, ja era allà quan de nen es despertava enmig de la foscor, amarat de suor i mort de por, sense entendre res. Només tenia vuit anys, una edat en la qual fingir és impossible. Potser per això l'Iris mai no ha tret importància als seus problemes, ni els ha posat noms inventats o irreal. En sap més coses que tota aquesta colla de psicòlegs i psiquiatres que l'han tractat al llarg de la seva vida, sempre fent la mateixa cara de no creure's res, sempre amb aquella recança en la mirada. L'Iris, en canvi, sent per ell una estimació autèntica, profunda. De vegades pensa que la seva tutora és l'única persona del món que no treu importància als seus problemes.

El Pol mai no va conèixer la seva mare de debò. L'Iris li va dir que havia arribat al centre quan encara era un nadó. Tenia sis mesos. De la seva vida abans d'aquest moment, no en sap gran cosa: el van trobar acabat de néixer —encara duia el cordó

umbilical sense tallar— a la porta d'un hospital. Una dona el va portar a la planta de pediatria, on el van alimentar i li van fer proves per assegurar-se que estava bé. Més tard, el jutge de guàrdia va decidir que l'havien de dur a un centre de menors mentre miraven de trobar la seva família. La família mai no va aparèixer i ell va ser traslladat a un altre centre, més petit, més familiar, més acollidor, sis mesos després. Encara hi viu, en companyia d'onze nois i noies de totes les edats, i hi viurà fins que faci divuit anys, deixi de ser menor d'edat i hagi de buscar-se la vida. Aquest és el patètic resum de la seva història.

Quan era petit, li agradava imaginar la seva mare. Tenia els cabells llargs i la pell blanquíssima i portava sabates de taló. Pensava que era en algun lloc, no sabia on, i somniava que la trobava tot d'una, i que ella li feia una abraçada molt forta i tot de petons a les galtes i a les parpelles i se n'anaven a un lloc desconegut que es deia «casa nostra». D'això ja en fa molt temps. Amb els anys ha hagut d'aprendre que els somnis no es compleixen i s'ha resignat a la realitat: la seva casa és el centre i l'única persona que l'estima és l'Iris, la seva tutora, el més semblant a una mare que coneixerà mai.

Després va conèixer la Blanca i el Carles, però no va canviar res. Ell era un nen diferent i la Blanca estava deprimida per tot el que li havia passat. No va ser culpa d'ells i tampoc no va ser culpa seva. Cada cop que pensa en això, el Pol sent que la tristor li fa el cor més pesat, com si fos una pedra. Una tristor infinita per les coses que haurien pogut passar però no van passar mai.

També ha après a no fer-se preguntes. Les preguntes només serveixen per amargar-se la vida. Mira de no pensar per què a ell ningú no va adoptar-lo quan encara era un nadó. Tampoc

no pensa què passarà el dia que faci divuit anys, sigui major d'edat a ulls de tothom i la llei deixi de protegir-lo.

Sent passes pel corredor i s'afanya a amagar la pantalla que estava mirant. Al davant hi posa els deures de Filosofia, aquest maleït treball que encara no ha començat. «Physis i arkhé en els presocràtics». Quina colla de gent complicada, els presocràtics! Avui no se sent gaire motivat. Si sabés que arreglaria alguna cosa, demà es quedaria al llit, i cada dia, escoltant música, fins que al psicòleg li marxés del cap aquella pensada absurda de fer-li deixar les pastilles.

—Pol, et trobes bé? —pregunta la veu de l'Iris des de la porta—. M'ha estranyat no veure't al menjador.

No està d'humor per parlar.

—No tenia gana.

La directora se'l mira des del llindar de la porta. Arrufa les celles. No se l'acaba de creure.

—Segur que estàs bé? —insisteix.

—Que sí! Segur! —Els llavis del Pol s'estiren en un somriure aigualit.

—T'has pres la medicació?

—Ara ho faig.

—No te'n descuidis.

—És clar que no! —«Abans em descuidaria de respirar que de prendre'm aquestes pindoletes de colors», pensa ell, amb un nou somriure de noi encantador.

—Està bé. Bona nit, Pol.

—Bona nit, dire.

L'Iris s'allunya pel passadís. El Pol deixa anar un sospir i torna a les seves coses. Desapareix de nou el treball de Filo-

sofia. S'estima més llegir les característiques tècniques d'un mòbil d'última generació. Al davant dels seus ulls, una pàgina anuncia «els models més innovadors i de les millors marques». Tenen preus astronòmics, però tant se li'n dona. Només mira de decidir quin model de tots li agradaria dur a la butxaca, encara que no ho pugui fer. Amb la seva setmanada trigaria anys a ajuntar els diners que val el model que li agrada.

Quan es cansa de somniar amb els ulls oberts, tanca la pàgina, apaga l'ordinador i se'n va al llit passant per la cuina, com sempre. L'Antònia l'espera al passadís amb un gotet de plàstic ple d'aigua i tres píndoles de colors diferents: groc, blanc, blau.

—Vols un got de llet? —pregunta la cuinera.

—No, gràcies. No em ve de gust.

—Te'n penses anar al llit amb l'estómac buit?

—No tinc l'estómac buit. Tu no saps com omplen, aquestes cosetes! —somriu, referint-se a les píndoles, i li retorna el got de plàstic.

—Està bé, encara seré aquí una estona més —diu l'Antònia, que fa cara de bona dona—. Si te'n penedeixes i vols que t'es-calfi un plat de sopa, només m'ho has de dir.

—No pateixis per res, Antònia. Bona nit.

—Que dormis de gust, rei.

L'Antònia se'l mira amb aquest posat esllanguit que fan els adults quan estan pensant: «Déu meu, com has crescut!». L'Antònia és una de les poques persones que el Pol coneix que porta al centre més temps que ell.

Mentre es treu la roba, les darreres paraules de la dona encara retrunyen dins el seu cap. Deixa els texans penjats al capçal del llit. Posa les vambes sota el llit, mirant de no adonar-se

que són foradades i estan fetes un fàstic. El pijama és del Barça, regal de Nadal de l'any passat, i comença a estar descolorit. Després es fica dins dels llençols, amb els ulls fixos en el sostre brut.

Si li treuen la medicació, no podrà dormir de gust mai més, pensa.

El David, el seu company d'habitació, encara no ha arribat. Està sol. El David ja treballa. En un taller, com a mecànic de cotxes. Ells dos són els més grans del centre. Encara que mai no en parlin, saben que ja no trobaran una família que els vulgui adoptar. Saben prou bé què busquen les parelles quan volen adoptar un nen: un infant de mans rodanxones, pell blanca i mirada innocent, com més petit millor. Ningú no té el caprici d'adoptar una criatura que ja s'afaita. Ells tampoc no senten cap desig d'anar a viure amb ningú. Són com els veterans de guerra, la seva pell conserva el rastre de mil batalles.

El Pol es posa els auriculars. «*I'm waiting for the night to fall / I know that it will save us all*»,¹ canta una veu masculina, sobre les notes suaus d'un sintetitzador.

El Pol pensa: *Caure*. Aquesta és una bona paraula per descriure allò que em podria passar. De seguida comença a notar l'efecte de la medicació. Cinc minuts més tard dorm profundament, amb la música a tota pastilla sobre les orelles.

1. De l'anglès: 'Espero que caigui la nit / sé que ens salvarà de tot'.

Diari de somnis de la Marzena

Somni número: 1

Títol: Janko i el silenci

Descripció: El Janko s'escola per la finestra de la meva habitació. Hi arriba escalant la paret, com una sargantana. Té les mans totes brutes de sorra. Fa pudor, una pudor horrible. Entra a la meva cambra. Em mira. Riu. S'atura al costat del meu llit i m'observa mentre dormo. Està estrany, diferent, però no sé què és. No el veig bé, en la foscor. Després em diu que es quedarà amb mi per sempre, que no vol perdre'm. Jo vull parlar-li, però no puc. Voldria dir-li que no vull que es quedi amb mi. Que ja no l'estimo. Ell es queda molta estona aquí. Al somni no passa res més, però jo sé que és a punt de passar alguna cosa terrible. Ho noto. Ho presento.

Sentiments que experimento: M'angoixa no poder dir-li que marxi. Veure'l no em provoca cap sentiment, ni bo ni dolent.

Comentaris: No és el primer cop que tinc aquest somni. Es repeteix des que el Janko va morir. Sempre em desperto abans que s'acabi. Diuen que, quan et despertes sense motius enmig de la matinada, és perquè algú t'estava mirant. Des que el Janko va morir, gairebé mai no dormo d'una tirada.